

наукових знань у навчальний предмет дасть можливість говорити про обґрунтованість розробки окремої методики їх формування в межах навчальної дисципліни, зокрема, біології.

Література

1. Байбагісова З. Э. Формирование у учащихся методологических знаний при обучении химии: автореф. дис. на присвоение науч. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теория и методика обучения и воспитания (химия)» / З. Э. Байбагісова. – М., 2002. – 19 с.
2. Загальна методика навчання біології: навч. посіб. для студ. ВНЗ / [І. В. Мороз, А. В. Степанюк, О. Д. Гончар та ін.]; за ред. І. В. Мороза – К. : Либідь, 2006. – 592 с.
3. Зорина Л. Я. Дидактические основы формирования системности знаний старшеклассников / Зорина Л. Я. – М. : Педагогика, 1978. – 127 с.
4. Кочергина Н. В. Формирование системы методологических знаний при обучении физике в средней школе : дис. ... доктора пед. наук: 13.00.02 / Кочергина Нина Васильевна. – М., 2003. – 406 с.
5. Кравець Н. Формування системних знань про живу природу в учнів основної школи / Н. Кравець // Біологія і хімія в школі. – 2006. - № 5. – С. 45 – 47.
6. Самоненко Ю. А. Функции, содержание и дидактические условия формирования научных методологических знаний у школьников: дис. ...доктора пед. наук: 13.00.01 / Юрий Анатольевич Самоненко. – М., 2002. – 357 с.
7. Сидорович М. Теоретичні знання з біології у формуванні наукової картини світу / М. Сидорович // Біологія і хімія в школі. – 2007. – № 2 – С. 17 – 22.
8. Степанюк А. В. Методологічні та теоретичні основи формування цілісності знань школярів про живу природу: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня доктора пед. наук: спец. 13.00.01 «Теорія та історія педагогіки» / А. В. Степанюк. – К., 1999. – 53 с.
9. Фішман І. М. Методологічні питання шкільного курсу математики: [посібник для самоосвіти вчителів] / І. М. Фішман. – К. : Рад. шк., 1985. – 72 с.
10. Шамаева Т. Н. формирование понятий о структурных элементах системы научных знаний при обучении физике студентов медицинского вуза: автореф. дис. на присвоение науч. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теория и методика обучения и воспитания (физика)» / Т. Н. Шамаева. – Челябинск, 2007. – 28 с.

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИВЧЕННЯ ПРОПЕДЕВТИКИ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ СТУДЕНТАМИ-МЕДИКАМИ

*Кондратюк В.Є., Кармазіна О.М., Синиця Ю.П.
Київ, Україна*

Головним завданням сучасної вищої медичної освіти є підготовка висококваліфікованих лікарів освітній рівень яких відповідав би сучасним європейським стандартам. З огляду на це, організація навчального процесу в медичних вузах потребує не тільки сучасного методичного забезпечення, а й оптимізації поєднання різноманітних методів контролю якості знань, засвоєння вмій і формування навичок.

Особливістю викладання пропедевтики внутрішньої медицини полягає в тому, що саме з цього предмета розпочинається ознайомлення майбутнього лікаря з клінічною практикою у терапевтичному відділенні, закладаються теоретичні основи з даної дисципліни та практичні навички, що є необхідними для подальшої роботи як терапевта чи сімейного лікаря, прищеплюється любов до своєї майбутньої спеціальності, вивчення основ деонтології. Разом з тим, пропедевтика внутрішньої медицини є не лише прологом до клінічної медицини, але й «містком» між теоретичними та клінічними дисциплінами, які вивчає студент-медик під час навчання в університеті.

Оскільки пропедевтика внутрішньої медицини вивчається на третьому курсі, викладач має враховувати те, що студенти є випускниками різних шкіл, медичних коледжів та ліцеїв, які навчалися за різними навчальними програмами, у різних викладачів, використовували різні підручники. Більшість студентів мають певний стереотип засвоєння знань, що вже виробився у попередній період навчання. Тому особливої актуальності набуває проблема поєднання принципів систематичності, наступності і наочності в організації засвоєння ними нових знань, закладаються теоретичні основи з даної дисципліни та практичні навички, що є необхідними для подальшої роботи лікаря.

Зміст практичних занять і методика їх проведення мають забезпечувати розвиток творчої активності особистості, розвивати наукове мислення і мову студентів, перевіряти їх знання [1]. При

цьому практичні заняття виконують як пізнавальну, так і виховну функції, і мають сприяти росту творчих здібностей студентів.

Проведення практичних занять з пропедевтики внутрішньої медицини передбачає належне їх науково-методичне забезпечення. З цією метою на кафедрі пропедевтики внутрішньої медицини №2 Національного медичного університету імені О.О.Богомольця для студентів третього курсу створені та видані посібники з практичних занять. Під час викладання пропедевтики внутрішньої медицини йде клінічний розбір основних симптомів та синдромів різних захворювань, викладачем безпосередньо проводиться демонстрація усіх мануальних навичок (огляд, пальпація, перкусія, аускультация) з подальшою перевіркою, як студенти засвоїли теоретичні основи та практичні навички. На практичні заняття для студентів третього курсу медичних факультетів №1 та №4 відведено 57 годин для першого модуля і 33 годин для другого модуля (включаючи написання історії хвороби). Під час практичного заняття викладач, залежно від теми заняття, акцентує увагу на основних моментах збору скарг, анамнезу захворювання та життя, пояснює та демонструє методику обстеження хворих. Далі студенти самостійно працюють у відділенні з тематичними пацієнтами, збирають скарги та анамнез, обстежують їх, виконують діагностичні та лікувальні маніпуляції під безпосереднім контролем викладача. По закінченню практичного заняття перевіряється кінцевий рівень знань та вмінь шляхом розв'язування ситуаційних задач та відповідаючи на тестові завдання.

Під час лекцій викладач висвітлює основні питання, що входять до плану лекції, акцентує увагу студентів на ключові моменти, які необхідні для підготовки студента до практичного заняття [2]. Висвітлюються основні симптоми та синдроми найпоширеніших захворювань, що зустрічаються у повсякденній практиці терапевта чи сімейного лікаря, їхні основні методи клінічного, лабораторного та інструментального дослідження. Лекції з пропедевтики внутрішньої медицини обов'язково випереджають практичні заняття. Усі лекції методично відпрацьовані та обов'язково викладені в презентації. Під час кожної лекції виділяється час для запитань студентів, бо це активізує навчально-пізнавальну діяльність і сприяє кращому засвоєнню матеріалу.

Обов'язковим компонентом підвищення ефективності засвоєння медичної біології є самостійна позааудиторна робота студентів [3,4]. Це і підготовка студентами рефератів, презентацій за обраними темами та доповіді про результати своєї роботи на практичних заняттях. Участь студентів у наукових гуртках, результатом чого стають доповіді на студентських конференціях і публікації у наукових журналах. Впровадження в навчальний процес різних видів та методів самостійної роботи сприяє адаптації студентів-медиків третього курсу до навчання у вищому медичному навчальному закладі, формування у них здатності до самоконтролю, а також прагнення до постійного самонавчання і є одним із важливих чинників підвищення ефективності пізнавального процесу у підготовці майбутніх лікарів. На кафедрі пропедевтики внутрішньої медицини №2 на позааудиторну самостійну роботу для студентів медичних факультетів №1 та №4 третього курсу відведено 45 годин. Теми, що передбачені навчальною програмою не вивчаються на лекціях та практичних заняттях, але вивчення їх вкрай необхідне для засвоєння та розуміння навчального матеріалу, а тому правильна організація та методичне забезпечення вкрай необхідне. В цьому випадку роль викладачів полягає в тому, щоб навчити студента правильно та раціонально працювати з підручниками, з методичними вказівками, монографіями, науковими статтями з метою активізації їх пізнавальної діяльності, розвитку готовності до самоосвіти та самовдосконалення, тому що професія медика вимагає постійної самоосвіти. Контроль самостійної позааудиторної роботи студентів здійснюється викладачами на практичних заняттях.

Таким чином, науково-методичне застосування ефективних засобів та методів навчання, правильна організація навчального процесу, сучасна методична база, впровадження в навчальний процес різних видів та методів самостійної роботи студентів, високий рівень професійності викладача є вагомими інструментами щодо підготовки висококваліфікованого медичного фахівця сучасного типу. Комплексне використання різних форм та методів організації навчальної роботи студента сприяє оптимізації навчального процесу, поглибленню теоретичних знань, формуванню творчої особистості. Колектив кафедри пропедевтики внутрішньої медицини №2 постійно працює над дидактичними, методологічними основами впровадження нових форм навчального процесу для студентів.

Література

1. Мілевська Л.С., Ліщенко Н.О., Прокочук А.І., Марценюк В.П., Усинська О.С., Лепявко А.А. Фактор викладача в системі американської медичної освіти // Медична освіта. – 2006. – № 1. – С. 50-51.
2. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / А. І. Кузьмінський – К. : Знання,

2005. – 486 с.

3. Стратегія посилення самостійної роботи студентів у контексті приєднання України до Болонського процесу: Матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції, 14-15 грудня 2004р. / Г.В.Стадник та ін. (ред.). – Х.: ХНАМГ, 2004. – 243 с.

4. Ковальова К.Ю. Вимоги до організації самостійної роботи студентів педагогічних університетів у контексті болонського процесу // Рідна школа. – 2005. – №1. – С. 3-5.

СІМ'Я – НАЙПЕРШИЙ І НАЙВАЖЛИВІШИЙ ЧИННИК У РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

*Корнет С.О., Корнет А.В.
Полтава, Україна.*

«Виховання дітей – найважливіша галузь нашого життя. Наші діти – це майбутні громадяни нашої країни і громадяни світу. Вони творитимуть історію. Наші діти – це майбутні батьки і матері, вони теж будуть вихователями своїх дітей. Наші діти повинні вирости прекрасними громадянами, хорошими батьками і матерями. Але й це не все: наші діти – це наша старість. Правильне виховання – це наша щаслива старість, погане виховання – це наше майбутнє горе, це наші сльози, це наша провина перед іншими людьми, перед усією країною», – писав А.С.Макаренко в «Книзі для батьків» [2,с.239].

В.О.Сухомлинський першим у педагогіці 50-х років розпочав організацію педагогічного просвітництва батьків. Про це він пише в «Етюдах о коммунистическом воспитании». Навчання батьків здійснювалося диференційовано. Як вважав педагог, батьки мають вчитися стільки ж років у батьківській школі, скільки й діти. Загалом у педагогічній системі В. Сухомлинського утвердилася певна система родинно-шкільного виховання, за якою батьки повинні були стати активними помічниками вчителів. Цьому сприяло не лише навчання батьків, але й спільне проведення свят і традицій, різноманітної суспільно-корисної діяльності.

У «Батьківській педагогіці» вчений кардинально, по-новому осмислює взаємозв'язки родини і школи. Головним у цьому зв'язку виступає глибоке народне підґрунтя. Спираючись на народні бувальщини, легенди, оповіді, вчений розкриває кращі набути етнічних засад виховання. За Сухомлинським, кожен народ продукує свою систему етнічних цінностей, яка найповніше відображає його ментальність. Ці цінності народ відтворює і розвиває через мову, літературу, мистецтво, фольклор, побут, а також через звичаї і традиції.

Морально не підготовлені до народження і виховання дітей батьки є великим нещастям для суспільства.

Молоді батьки повинні розуміти, що шлюб розпочинається з готовності до великої і відповідальної соціальної ролі – виховання дітей, успіх якої залежить передусім від духовного багатства, вірності коханню, взаємної поваги і спілкування, педагогічних знань і умінь. Вихованців навчають: моральне право на кохання має той, хто вміє відповідати за майбутнє – за своїх дітей. До речі, В. О. Сухомлинський з нових позицій підходить і до оцінки життєвої позиції, і ролі дитини в сім'ї. Діти в сім'ї – це не тільки слухняні виконавці волі батьків і старших, вони рівноправні члени сім'ї, активні учасники всіх сімейних справ, вони можуть чинити взаємний позитивний вплив на сім'ю, поведінку батьків і старших. Вони не повинні відчувати своєї нерівності, неповноцінності, приниженої гідності. Автор відстоює право дітей активно втручатись у сімейні справи. Цікаві приклади, наведені у «Батьківській педагогіці», переконують нас у тому, що під впливом думки дітей, їх вимог, ставлення батьків до деяких антисоціальних явищ – п'янства, крадіжок, обману, протекціонізму, нечесного способу життя та інших аморальних вчинків, – можна змінити або позбутися цих явищ.

Сучасна людина весь час кудись біжить та весь час хоче все більше й більше. Ми зараз живемо в епоху «consumers society» – епоху споживачів, а хіба не попереджував нас Сухомлинський, що саме радість споживання призводить до байдужості, егоїзму, черствості? Стає зрозумілим потреба у вихованні нового покоління, що змогло б жити у гармонії з природою, поважати її.

Література

1. Лазарев О.О. Сімейна педагогіка: Навчальний посібник / А. О. Лазарев - М.: Академія 2005. 314с.
2. Макаренко А.С. Книга для батьків: [Лекції про виховання дітей] / [Упоряд. і автор. вступить. стаття К.І. Беляев]. - М.: Просвещение, 1969.-359 с.
3. Сухомлинський В. А. Избранные произведения: В 3-х т. – К., 1980